

Sectorfiche Supermarkten

Project Connect

Valerie Van Vlieberghe
Projectmedewerker Connect

Met dank aan:

VLAIO

UNIZO

BUURTSUPER

Retail

JANUARI [JAAR]

Jaaroverzicht 2022

1

Sectoranalyse

2

Benchmarkanalyse

3

1 | Overzicht

Corona was nog maar net om de hoek en daar kwam een nieuwe economische crisis opduiken. Maar welke impact had dit voor de Belgische supermarkten?

Tijdens de coronacrisis besliste de Nationale Veiligheidsraad in 2020, om het hamstergedrag tegen te gaan, dat supermarkten geen promoties en kortingen meer mochten geven. Dit zorgde voor prijsstijgingen. Maar ook in 2022 raakten de oorlog in Oekraïne en de sancties tegen Rusland de internationale economie.

De grondstofprijzen klommen fors waardoor de voedselprijzen tot een recordniveau stegen.

Bovendien stonden en staan supermarkten nog steeds voor een uitdagende opdracht: door de verdriedubbeling van de energieprijzen en de hogere personeelskost ten gevolge van de indexaanpassingen is het nog moeilijk een balans te vinden tussen omzet en kosten.

Andere factoren spelen natuurlijk ook een rol in de deze dalende rendabiliteit. Volgens Buurtsuper.be heeft dit veel te maken met de verzadiging van het Belgische supermarktlandschap en de competitiviteit die daardoor ontstaat. Aangezien veel zelfstandige buurtsupers onder franchisecontract staan en daar de aankoop- en verkoopprijzen centraal worden bepaald, heeft de lokale ondernemer weinig mogelijkheden om die winstgevendheid te sturen.

Supermarkten: 4.345
Inwoners: 17 mio
Inwoners/supermarkt: 3.951

Supermarkten: 3.547
Inwoners: 11 mio
Inwoners/supermarkt: 3.205

Is er nog mogelijkheid tot groei en uitbreiding in dit Belgische supermarktlandschap?

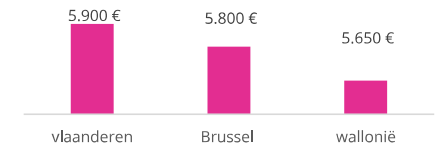
De Belgische markt van supermarkten is bijzonder druk bezet. Zo groeide het aantal vestigingen in België het afgelopen jaar van 3.481 naar 3.556, blijkt uit cijfers van Retailsonar. Wat resulteert in 2.52 supermarkten per 10.000 inwoners t.o.v. Nederland met 1.79 supermarkten per 10.000 inwoners. In werkelijkheid openen er zelfs meer nieuwe winkels de deuren, maar er sloten er ook, denk maar aan Makro.

Daarnaast maken heel wat bestaande vestigingen de overstap naar een ander uithangbord: er gingen immers 86 Carrefour-vestigingen naar Intermarché, en bij de groep Louis Delhaize verdwijnen de enseignes Smatch en Match ten voordele van Louis Delhaize.

Is er dan wel nog plaats voor supermarkten?

Alhoewel we zien dat er toch een aantal signalen op de markt dit vertonen. Zoals de sluiting van Makro en Mestagh, lijkt het er op dat er toch dat andere grote spelers nog willen uitbreiden.

Belgische food retail heeft zo'n 27,5 jaarlijks marktpotentieel. Waar een doorsnee Belgisch gezin zo'n 5800 euro per jaar aan voedingsaankopen spendeert. Dit gemiddelde ligt in lijn met het Nederlandse gemiddelde.

Een extra troef in tijden van inflatie

De gemiddelde inflatie in 2022 bedroeg 9.98% met een piek van 12% in oktober. Voor veel supermarkten is het onmogelijk om deze prijzen t.a.v. hun kosten te laten doorwegen. Vooral dan voor de supermarkten die laagste prijsgarantie nastreven. Dit was anders in de Verenigde Staten, waar hogere prijzen de omzet minder infecteren. Dit omwille van een lagere prijselasticiteit en een minder grootte impact van de energiecrisis t.o.v. Europa. Wat wel zeker een troef is voor Belgische supermarkten is inspelen op huismerken en daar vooral hun marge uit halen.

2 | Sector analyse

Het is voor elke ondernemer een meerwaarde indien zijn accountant of belastingadviseur kennis heeft van de sector waarin de ondernemer actief is. Bij de grote boekhoudkantoren resulteert dit in teams of medewerkers die zich specialiseren in bepaalde sectoren. De kleinere kantoren, beschikken echter vaak niet over de tijd of middelen om specialisten aan te wijzen en op te leiden. Deze sector analyse zet alle belangrijke topics in de sector van supermarkten op een rij. Althans met de meest recente data die ter beschikking werd gesteld over de sector.

1. Globale analyse van het Belgisch supermarktlanschap

Er zijn een paar heel grote dominante spelers tussen de Belgische supermarkten. Hierin bespreken we hoe groot het marktaandeel is van deze supermarkten op basis van onderzoek in de sector. Verder zien we dat het consumentengedrag heel wispelturig is en snel verandert. Daar is digitalisering een grote oorzaak van. Hoe kunnen onze supermarkten overleven in dit competitief landschap?

2. VLAIO-instrumenten die vaak worden gebruikt in de sector

In dit deel wordt een overzicht geboden van de nieuwe trends en bewegingen in de markt. Hier bieden we een aantal oplossingen aan de hand van het VLAIO-instrumenten die relevant

zijn voor de sector. Dit kunnen zowel sectorspecifieke instrumenten zijn als meer algemene instrumenten die regelmatig aan bod komen binnen de sector.

3. Zelfstandige supermarkten/buurtsupermarkten

Hoe zit het met de Zelfstandige supermarkten en waarom kiezen voor franchising? We zien steeds meer franchise supermarkten opduiken in België. Voor voordeel hiervan is dat je opereert onder een grote groep met heel wat knowledge en expertise in house. Weet dat er bij franchising heel wat regels en afspraken gemaakt worden. Weeg de voor- en nadelen tegen elkaar af.

Trends voor de toekomst

1. Duurzaamheid

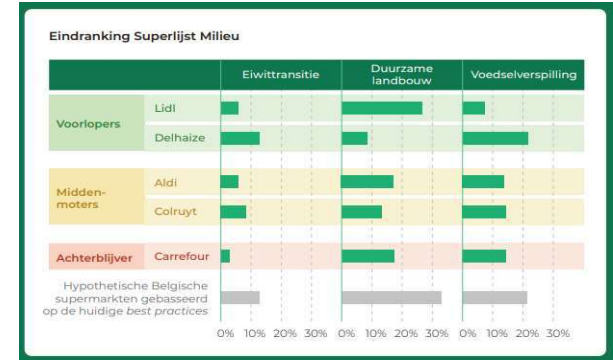
Duurzaamheid blijft grote zorg bij consumenten

Ondanks de stijgende kosten voor levensonderhoud blijven consumenten zich richten tot duurzamere producten. Tot wel 24% van de consumenten dat minder producten kocht van een merk dat weinig tot geen bijdrage leverde aan het milieu. Zet daarom 2023 in op duurzaamheid en bereik zo meer consumenten.

Volgens het onderzoek Superlijst van stichting QuestionMark bij Belgische supermarkten is er nog onvoldoende keuze in duurzaam voedsel voor onze Belgische consumenten. Superlijst is het eerste meerjarig Europees onderzoeksproject dat onderzoekt hoe supermarkten hun klanten helpen om gezond, duurzaam, diervriendelijk en eerlijk te winkelen. [Download](#) het rapport.

HOE?

1. Eiwittransitie
2. Kiezen voor duurzame landbouw en fairtrade producten

Duurzaamheidssubsidies

Deze duurzame evolutie moet je niet alleen doorspartelen. Via de [subsidi databank](#) van VLAIO kan je heel wat subsidie en steunmaatregelen terugvinden die ook voor jou van toepassing kan zijn. Door [HIER](#) te klikken wordt je geleid naar de subsidi databank.

Rechts een aantal voorbeelden

De ecologiepremie +

Voor wie
kmo's & grote ondernemingen
Voor wat
investeringen in ecologische technologieën vermeld op de LTL-lijst
Subsidie
van 30-55 % (kmo) of 15-45 % (go) op de vermelde ecologische meerkost.

Meer info →

Subsidie voor Ecologisch en veilig transport

Voor wie
kmo's & grote ondernemingen met minstens 1 vrachtwagen voor goederenvervoer
Voor wat
investeringen ter ondersteuning van een ecologisch en veiliger transport over de weg
Subsidie
max. € 3.000 per ingeschreven vrachtwagen (plafond € 100.000 voor 3 kalenderj.)

Meer info →

2. Evolutie E-commerce

Het heeft even geduurd, maar het lijkt erop dat supermarkten de ecommerce eindelijk hebben omarmd. Procentueel wordt er online misschien nog weinig verkocht door supermarkten, maar de cijfers nemen in rap tempo toe. Omnichannel e-commerce boodschappen doen.

Volgens BeCommerce en GfK is de e-commerce in de eerste helft van 2020, met 20% gegroeid in de detailhandel, als gevolg van de gezondheidscrisis Covid. Deze groei stabiliseerde zich echter in de tweede helft van 2020, met een normaal herstel

Commerciële typologie	Voeding	Persoonlijke verzorging	Kleding & Mode	Schoenen en tassen	Juweliers & Opticiens	Huishoudartikelen	Sport & Spel	Hobby	Media	Planten & Dieren	Huishoudelijke apparaten & Audio/Video/PC	Auto & Fiets	Doe-het-Zelf	Wonen
Marktaandeel e-commerce 2020	2,81%	11,90%	18,72%	18,72%	2,80%	8,96%	9,23%	6,90%	10,16%	7,09%	14,13%	2,67%	6,69%	8,93%
Marktaandeel e-commerce 2025	3,81%	16,56%	25,92%	25,92%	3,79%	12,34%	12,75%	9,54%	13,99%	9,77%	19,49%	3,60%	9,36%	12,31%
Verhoging MS 2020-2025	1,00%	4,66%	7,20%	7,20%	0,99%	3,38%	3,53%	2,64%	3,83%	2,68%	5,36%	0,93%	2,67%	3,37%

3. Digitalisering

- Supermarkten zonder kassa
- Dynamische en digitale prijskaartjes
- Supermarkt app
- Betalen met jouw smartphone/smartwatch
- Digitale klantenkaart volgens jouw winkelgedrag

Door de toegenomen digitalisering van de economie en de samenleving lopen bedrijven meer dan ooit het risico om gehackt te worden. Investeren in cybersecurity is daarom belangrijk. Om dit te stimuleren worden er door de verschillende overheden subsidies verstrekt om deze initiatieven te ondersteunen.

Bekijk op de informatie over [Cybersecurity](#) en [Cybersecurity subsidies](#) op de website van VLAIO.

Overzicht jaaranalyse 2022

Globaal overzicht: België vs Nederland

 # Supermarkten: 4.345
 # Inwoners: 17 mio
 # Inwoners/supermarkt: 3.951

 # Supermarkten: 3.547
 # Inwoners: 11 mio
 # Inwoners/supermarkt: 3.205

Marktpotentieel in België

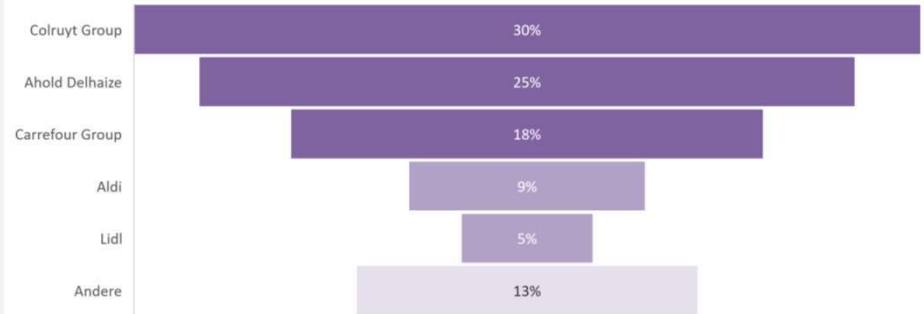
Totaal marktpotentieel

27.500.000.000 €

Gespendeerd jaarlijks inkomen per gezin

Belgische koplopers

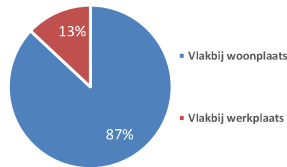

Impact inflatie op omzet

12%

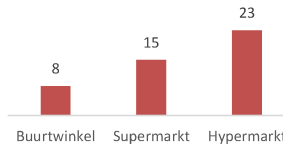
2021 tov 2019

Locatie van aankopen

Verplaatsingsbereidheid

in min

TOP 5 locatiekenmerken

1. Kwaliteit winkelpersoneel	+1%
2. Voldoende parkeerplaats	-1%
3. Potentieel kruisbezoek	+2%
4. Capaciteit (m ² , FTE, ...)	-1%
5. Bereikbaarheid	-1%

Conclusie

De impact van de **inflatie** is voelbaar in het gem. aankoopbedrag. Belgen geven - vergeleken met 2019 - minder geld uit per winkelbezoek. Online blijft een belangrijke bron van inkopen doen. Maar ook fysiek winkelen speelt nog steeds een belangrijke rol de komende jaren.

KOMENDE UITDAGINGEN:

- Kosten crisis - drukt op rendabiliteit
- Prijsconcurrentie
- Shift in personeelsbehoefte - omwille van digitalisering meer focus op advies
- Veranderende markt: online verkoop - buurtsupers gaan veel meer moeten inspelen op vers - Meer inspelen op bereide maaltijden
- Demografische veranderingen - vergrijzing + gezinnen met minder kinderen en meer alleenstaande gezinnen- andere producten nodig.

Een goede **zichtbare locatie**, die **vlot** te bereiken is en waar je **veilig** kan **winkelen** met een aangename en **unieke shopbeleving**.

Aantal bezoeken

FOOD

-1%

2021 tov 2019

NON-FOOD

-3%

2021 tov 2019

Gemiddeld kasticket

FOOD

+9%

2021 tov 2019

NON-FOOD

+8%

2021 tov 2019

Financiële uitdagingen voor zelfstandige supermarkten:

De noodgedwongen energiebesparingen, technologische transitie en andere toekomstige uitdagingen maken dat supermarkten hun winkelinfrastructuur steeds sneller moeten gaan aanpassen. Maar zijn de zelfstandige supermarkten financieel in staat om te anticiperen op deze toekomstige uitdagingen?

Via onderzoek van Buurtsuper.be met een staal van 446 supermarkten kunnen we al snel een financiële status geven over dit landschap. Deze vertonen een positieve evolutie in 2020, mede dankzij corona.

Balans:

Zo zien we dat liquide middelen zijn toegenomen (+17%) en de schulden aan de bank op KT (< 1j) zijn gedaald met 5% t.o.v. het voorgaande jaar. Ook zien we dat de solvabiliteitsgraad lichtelijk verbeterd is maar nog steeds 40% van het balanstotaal bedraagt. Ondanks deze positieve stijging zijn er toch nog 44 supermarkten uit de staal die een negatief Eigen Vermogen aantonen.

Resultatenrekening:

2020 was een jaar waar we de nettowinst zagen stijgen. Hoe komt dit?

- Omzetstijging
- Beperkte kostenstijging – personeelskost
- Daling belastingaanslagen

Ondanks deze toename zien we toch dat de handelsmarge of verkoop marge te laag blijft. In 2020 was dit 20.56% gemiddeld. In de toekomst blijft dit een uitdagende factor.

Wat betekent de voorgestelde fiscale hervorming van minister Van Peteghem voor onze Belgische supermarkten?

Een duurdere, maar gezondere winkelkar

De hervorming van het btw-stelsel zou dan weer leiden tot een duurzame en gezonde samenleving. Dit door de btw op groente en fruit, geneesmiddelen, het openbaar vervoer en luiers, maandverbanden en tampons naar 0 procent te brengen. Zo volgt de hervorming ook de mening van experts dat de lastenverlaging van arbeid naar consumptie en vermogen moet verschuiven. Een duurdere, maar gezondere winkelkar dus.

Buurtsupers 2020

Uitgebaat door zelfstandige ondernemers

van de 1900 supermarkten die behoren tot de grote retailgroepen, worden er 1352 OF

68% uitgebaat door zelfstandige ondernemers

Gezamenlijke jaaromzet

Die 68% zelfstandigen beschikten over een gezamenlijke jaaromzet van

€ 5

€ 4

Is de gemiddelde jaaromzet per buurtsupermarkt

Resultatenrekening

Staal interne cijfers: 70
Gemiddelden
Jaar: 2020

Omzet	14.379.106,00 €
- Kost handelsgoederen	11.423.309,00 €
Handels- of verkoopsmarge	2.955.796,00 €
- Diensten & diverse goederen	158.206,00 €
Brutomarge of toegevoegde waarde	1.309.711,00 €
Verkoopsmarge	20,56%

SuperMAG

van

De UNIZO-organisatie van supermarkten en specialzaken

Financiële analyse

op staal van 446

Liquiditeit

1,27

solvabiliteit

37,43

Vrije cashflow

179.054,00 €

# negatief EV	44
Gemiddelde kost/werknemer	31.912,00 €
# verliesbedrijven	64

Franchising

Wat is Franchising?

Als franchisenemer baat je een lokale supermarkt uit onder de vlag van van een merk/supermarktketen. Jij bouwt aan je eigen onderneming terwijl je profiteert van de naamsbekendheid, professionele aanpak, technologie en vorming van het merk.

Het is een **samenwerkingsvorm** tussen twee onafhankelijke/zelfstandige partners, waarbij de eerste, de **franchisegever** genoemd, aan de andere, de **franchisenemer**, mits betaling en onder welbepaalde voorwaarden een commerciële formule of productiesysteem dat hij op punt gesteld heeft en dat zijn bewijzen geleverd heeft, ter beschikking stelt.

Franchising wordt onderverdeeld in **vier grote groepen**: Productiefranchising, distributief franchising, dienstenfranchising en industriële franchising.

Afhankelijk van type franchisegever zal een franchisingcontract volgende zaken bevatten:

- Duur overeenkomst (gem. 9-10j)
- Oppervlakte
- Locatie
- Min aan eigen vermogen
- Opleiding (gratis door franchisegever)
- royalties (vaak fee voor marketing + % op de omzet)
- Bepaling van kost investering per m²

franchise-gids.pdf

Download ↓

QUICK SCAN FRANCHISE

Buurtsuper.be heeft, in samenwerking met een gespecialiseerd advocatenkantoor, een 'Quick Scan' ontwikkeld. Die scan focust op de 10 meestvoorkomende en belangrijkste clausules in franchisecontracten.

Buurtsuper.be leden kunnen de 'Quick Scan' bestellen voor slechts €250 (€750 voor niet-leden)
Meer weten, of onze Quick Scan Franchise bestellen, kan

De reglementering

Verbindenissenrecht

In België is er GEEN specifieke wet die de franchise-overeenkomst regelt. Een franchiseovereenkomst is een contract en zoals elk handelscontract valt dit onder het verbintenissenrecht en het contractenrecht geregeld in het Burgerlijk wetboek.

Meer info →

Wet op de precontractuele informatie

Op 1/2/2006 is de wet van 19/12/2005 betreffende de precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten voor voorafgaande mededeling in werking getreden (thans artt.X.26-34 WER).

Meer info →

De Europese Deontologische Code

Wel heeft de Europese Franchise Federatie een zelf-regulerende code 'De Europese Deontologische Code' voor de sector opgesteld dat fungeert als richtsnoer om de sereniteit binnen de netwerken te bewaren en de belangen en vrijheden van franchisegevers en franchisenemers te vrijwaren.

Meer info →

3 Benchmark analyse

Relevante benchmarks voor deze sector komen in volgende bijlagen naar boven. Dit zijn de gemiddelde personeelskost per werknemer, verhouden omzet en kosten, grootte van de kostenpost, EBITDA marge, Brutomarge,....

Het voorbeeld in volgende bijlagen is een supermarkt met een winkeloppervlakte tussen 400m² en 2500 m². Bovendien is het een franchisenemer en gelegen op een uiterst unieke locatie.

Weet dat de brutomarges en EBITDA marges voor deze sector niet hoog liggen. Het is daarom van belang om je te gaan benchmarken met een sectorgenoot. Gemiddelde EBITDA marge voor deze sector ligt op 2-3%, wanneer je tot 5% gaat kan je al zeggen dat je uniek bent.

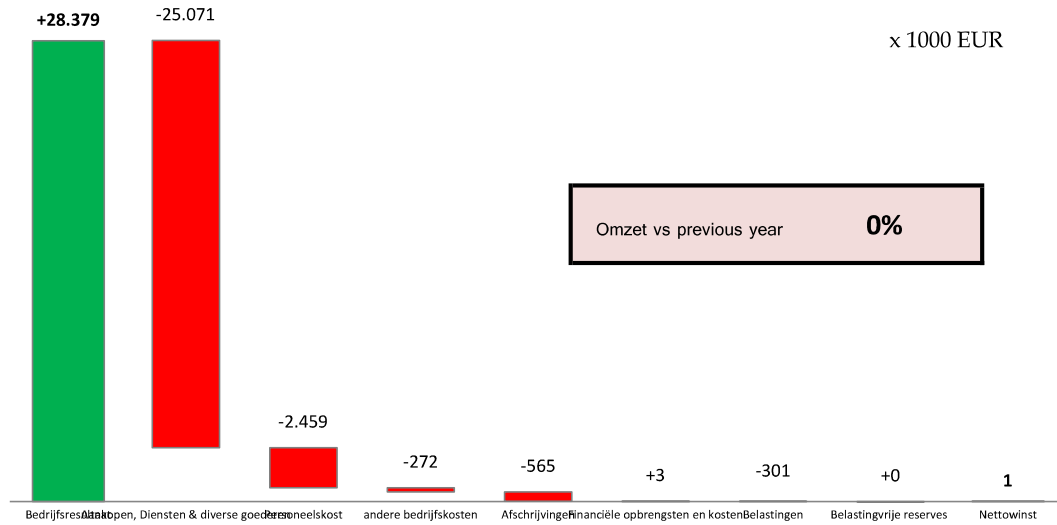
Nog een belangrijk kwalitatief kenmerk is:

- Kleine supermarkten moeten zich eerder op kleinere assortimenten focussen waar ze hogere verkoop marges kunnen uithalen en meer inspelen op omgeving zoals meeneemgerechten broodjes, slaatjes
- Terwijl grote supermarkten juist moeten gaan focussen op een breed en ruim assortiment aan voeding en goederen.

Financiële analyse 2018: benchmark sector

Statement

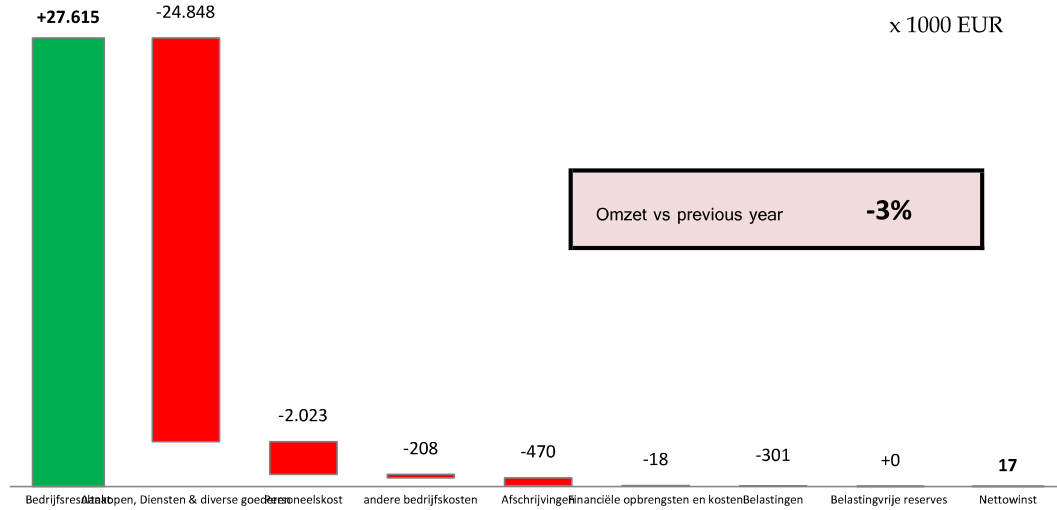
Omzet vs previous year **0%**

RATIO's	2020	2021	Trend
Current ratio	0,32	0,58	81,3%
Solvency	26%	32%	23,8%
Equity	1.968,5 m	2.871,2 m	45,9%

<p>Omzet</p> <p>28.379 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>EBIT</p> <p>11 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>% Brutomarge</p> <p>12%</p>	<p>Personeelskost</p> <p>2.459 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>FTE</p> <p>67</p> <p>vs. previous years</p>
<p>Brutomarge</p> <p>3.308 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>EBITDA</p> <p>577 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>% EBITDA</p> <p>2%</p>	<p>EBITDA/gewerkt uur</p> <p>5</p> <p>vs. previous years</p>	<p>Kost/FTE</p> <p>37 k</p> <p>vs. previous years</p>

Financiële analyse 2019: benchmark sector

Statement

RATIO's	2020	2021	Trend
Current ratio	0,32	0,58	81,3%
Solvency	26%	32%	23,8%
Equity	1.968,5 m	2.871,2 m	45,9%

Omzet

27.615 k

vs. previous years

EBIT

66 k

vs. previous years

% Brutomarge

Personeelskost

2.023 k

vs. previous years

FTE

58

vs. previous years

Brutomarge

2.767 k

vs. previous years

EBITDA

536 k

vs. previous years

% EBITDA

EBITDA/gewerkt uur

6

vs. previous years

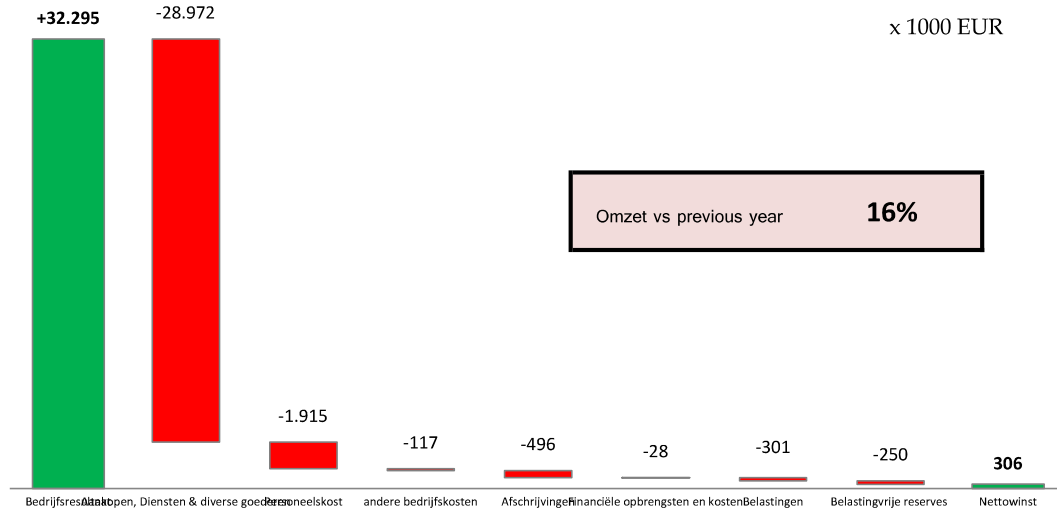
Kost/FTE

k

vs. previous years

Financiële analyse 2020: benchmark sector

Statement

RATIO's	2020	2021	Trend
Current ratio	0,32	0,58	81,3%
Solvency	26%	32%	23,8%
Equity	1.968,5 m	2.871,2 m	45,9%

Omzet

32.295 k

vs. previous years

EBIT

796 k

vs. previous years

% Brutomarge

Personeelskosten

1.915 k

vs. previous years

FTE

60

vs. previous years

Brutomarge

3.324 k

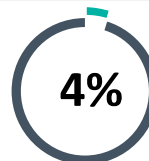
vs. previous years

EBITDA

1.292 k

vs. previous years

% EBITDA

EBITDA/gewerkt uur

13

vs. previous years

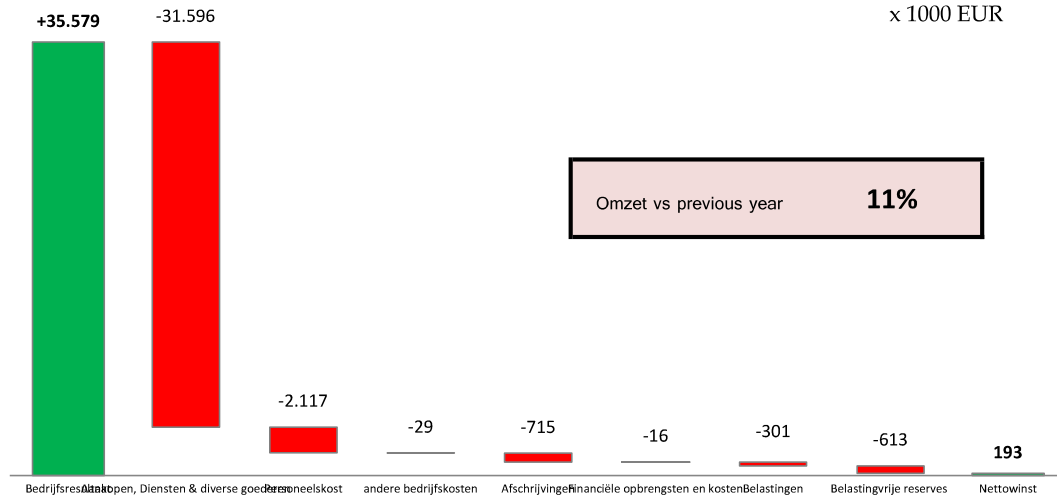
Kost/FTE

32 k

vs. previous years

Financiële analyse 2021: benchmark sector

Statement

Omzet vs previous year **11%**

RATIO's	2020	2021	Trend
Current ratio	0,32	0,58	81,3%
Solvency	26%	32%	23,8%
Equity	1.968,5 m	2.871,2 m	45,9%

<p>Omzet</p> <p>35.579 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>EBIT</p> <p>1.123 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>% Brutomarge</p> <p>11%</p>	<p>Personeelskost</p> <p>2.117 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>FTE</p> <p>59</p> <p>vs. previous years</p>
<p>Brutomarge</p> <p>3.983 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>EBITDA</p> <p>1.837 k</p> <p>vs. previous years</p>	<p>% EBITDA</p> <p>5%</p>	<p>EBITDA/gewerkt uur</p> <p>22</p> <p>vs. previous years</p>	<p>Kost/FTE</p> <p>36 k</p> <p>vs. previous years</p>

CONNECT

Over deze uitgave

Deze sectorfiche is speciaal ontworpen om accountants te ondersteunen in het advies naar hun ondernemers.

VLAIO subsidiedatabank: <https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidiedatabank>

VLAIO risicokapitaaldatabank: <https://www.vlaio.be/nl/begeleiding-advies/financiering/risicokapitaal>

VLAIO expertisedatabank: <https://www.vlaio.be/nl/begeleiding-advies/expertisedatabank/zoek>

VLAIO

federatie
vrije beroepen

| aangesloten bij UNIZO

samen voor **#sterkondernemen**